

Evaluatiecommissie Conservatrix

Gesprek 6 september 2021. 16:00-16.50 uur

Locatie: CAOP. Lange Voorhout 13 Den Haag

Aanwezig namens de commissie: Mr. P.F.M. (Pauline) van der Meer Mohr, de heer R. (Roelof) Konterman, dr. H.P.M. (Bert) Kreemers (secretaris)

Verslag: mevrouw A.L. (Sandra) Tammes MSc (bandopname)

Gesprek met de heren D.T.G. (Dirk) Jongmans en R.B. (Robin) van Beem, Stichting Polishouders Conservatrix

De heer Konterman opent het gesprek met de toelichting dat het gesprek wordt opgenomen ten behoeve van het maken van het verslag. En dat de bandopname een maand nadat de Evaluatiecommissie haar rapport aan de opdrachtgevers heeft overhandigd zal worden vernietigd. Het gespreksverslag is vertrouwelijk en zal ter goedkeuring aan de gesprekspartners worden voorgelegd voordat het verslag als 'vastgesteld' geldt. Mocht de Evaluatiecommissie in haar rapport citaten willen gebruiken uit dit gesprek, dan zullen deze voorafgaand –geplaatst in een context – worden voorgelegd. Ook hierover zal toestemming van de gesprekspartner worden gevraagd. Het voorstel wordt gedaan geen uitgebreide voorstelronde te doen.

1. Bij de periode dat het NGP hard is gegroeid (2011-2012) heeft de Stichting een beeld dat het een periode was waar het product via tussenpersonen (waar veel vertrouwen in was) werd geadviseerd. Het was een product met een hoog rendement (die realisatie was er), maar ook weer niet extreem. De renteposities waren toen totaal anders dan dat ze tegenwoordig zijn. Het besef was er toen niet dat de risico's waren zoals ze waren. En men heeft het niet zien aankomen dat de rente zo lang zo laag zou zijn en dat men zulke grote risico's zou lopen. Er is geen herinnering aan het (via folders bijvoorbeeld) aan de markt aanbieden van het product. Er werd gezocht naar mogelijkheden om iets te doen met vrijgekomen middelen in relatie tot pensioenopbouw en de tussenpersoon kwam met dit product.
2. Conservatrix was in die tijd niet erg bekend bij het grote publiek, wel bij intermediairs die het onder de aandacht brachten bij de consument. Natuurlijk ben je alert als je een product hebt dat meer rendement oplevert dan andere producten. In het algemeen moet er dan een hoger risico aan verbonden zijn dan aan producten met een lager rendement. Achteraf heeft de Stichting begrepen dat de gedachte van Conservatrix altijd is geweest met de hypotheekportefeuille de verplichtingen, en dus ook de gegarandeerde rendementen, te dekken. En met de toenmalige regels kon dat boekhoudkundig ook op die manier worden verantwoord en vond het bestuur van Conservatrix ook dat dat kon.
3. Bij de solvabiliteitsregels zijn de problemen in eerste instantie ontstaan bij de overgang naar Solvency II en op het daarop vooruitlopend invulling geven aan

Solvency II. Er is toen strenger gekeken naar hoe je je risico's op de balans moest waarderen en hoe je bezittingen moest waarderen. En ontstond er het boekhoudkundige gat tussen bezittingen en verplichtingen wat onder het oude kader nog niet zo was.

4. *Solvency II is ingevoerd en in het vorige (informele) gesprek hebben de heren Jongmans en Van Beem de stelling ingenomen dat daar eigenlijk te weinig tijd voor was gegund, want als de verzekeraar meer tijd had gekregen, dan was dit allemaal niet gebeurd, beter gezegd was er meer tijd geweest om aan alle regels te voldoen, los of het wel of niet gelukt zou zijn. De implementatie van Solvency II heeft plaatsgevonden in 2014-2015-2016 en daarna zijn er meerdere modificaties gekomen. De commissie geeft aan dat Solvency II dus niet plotseling kwam, immers er is een aanloop geweest ook voor 2014. De heren Jongmans en Van Beem viel het op dat in andere landen meer gebruik is gemaakt van de overgangsregelingen die Solvency II bood, zodat verzekeraars in die landen meer tijd was gegund. Het overgangsrecht kende specifieke bepalingen en ruimere termijnen voor portefeuilles in run-off, zoals de portefeuille van Conservatrix.*
5. Ook hebben de heren Jongmans en Van Beem begrepen dat bij Conservatrix de (wat later bleek, onjuiste) verwachting was dat de hypotheekportefeuille, waarop een rente werd ontvangen die even hoog was als de rente die betaald moest worden over het NGP, voldoende was om de verplichtingen uit het NGP te dekken. Maar hierover is later (een scherpe) discussie geweest met DNB. Volgens DNB mag een dergelijke koppeling onder de regels van Solvency II niet impliciet verondersteld worden, maar moet de koppeling expliciet blijken uit een waardering van de bezittingen en de verplichtingen die in elk scenario overeenkomst. Dat was volgens DNB met betrekking tot de hypotheekportefeuille niet het geval.
6. Er werd gekeken naar de hypotheekportefeuille als belegging in verhouding tot het totaal, zowel de waardering als de omvang. Later is er in verband met de discussie met DNB door het bestuur van Conservatrix advies gevraagd bij Mercer om een plan te maken om op termijn naar het vereiste niveau te groeien. Er is toen door DNB het standpunt ingenomen dat aan de toen gestelde kaders moest worden voldaan en dat ernaar toe groeien er niet in zat en los daarvan het scenario ook te onzeker was. Het beeld bij Conservatrix was dat de hypotheekportefeuille in alle scenario's een veilige bezitting vormde vanwege het feit dat het overgrote deel van de portefeuille bestond uit hypotheeken die vielen onder de NHG-garantie, zodat er vrijwel geen risico op wanbetaling zou bestaan. Maar de appreciatie door DNB was een andere.
7. Als er meer tijd was geweest had het niet tot een faillissement geleid, omdat het met name een solvabiliteitsprobleem was en niet een liquiditeitsprobleem. Bij solvabiliteit maak je je zorgen over de polishouders die achteraan in de rij staan en dat ver in de toekomst niet jegens hen aan alle verplichtingen kan worden voldaan. Op korte termijn hoeft er geen probleem te zijn en dat was hier ook het geval. Daarom is de vraag of en waarom DNB niet de mogelijkheid kon bieden aan Conservatrix om het solvabiliteitstekort over een langere periode goed te maken. Dat die langere periode niet werd gegund, heeft toen geleid tot de drastische maatregel van gedwongen

verkoop. En zijn de polishouders van de regen in de drup geholpen. Uit het rapport van Mercer kwam naar voren dat er best scenario's waren te bedenken over hoe te groeien naar voldoende solvabiliteit terwijl de liquiditeit toelaat om ondertussen aan de verplichtingen te blijven voldoen, zonder allerlei grote kunstgrepen toe te passen.

8. Om te voorkomen dat de polishouders die voor in de rij staan hiermee geholpen zijn en die achter in de rij staan niet, moet er een doorgrond, haalbaar en realistisch plan aan ten grondslag liggen, zodat er voldoende zekerheid is dat het ook daadwerkelijk gebeurt. Daarbij maakt het een verschil of er wordt uitgegaan van een going-concern situatie waarbij er allerlei situaties kunnen ontstaan die invloed kunnen hebben op de solvabiliteit, zoals het op de markt brengen van nieuwe producten of het overnemen van andere partijen. Of dat er een situatie is zoals bij Conservatrix, te weten een run-off situatie waar geen nieuwe producten meer verkocht worden. Er komen dan geen andere risico's meer op de balans.
9. Er waren meer mogelijkheden dan alleen gedwongen verkoop. Er had ook gekozen kunnen worden om voor de mensen met een NGP met een beroep op de en bloc clause een wijziging in de polisvoorwaarden door te voeren. Op dat moment kan alsnog geprobeerd worden de solvabiliteit op peil te brengen, zodat aan de mensen alsnog het beloofde rendement kon worden betaald. Er zijn wel en bloc discussies geweest, maar wat is een acceptabele en bloc wijziging en voor wie, is dan de vraag. Een en bloc was alleen mogelijk bij de NGP en niet bij de uitvaartverzekeringen en andere verzekeringen. Het probleem werd ook veroorzaakt door het NGP. Misschien was het ook wel goed geweest als er een en bloc zou zijn geweest, omdat dan de mensen die het risico hadden genomen voor een dergelijke verzekering dan ook waren geraakt en niet ook de andere personen met andere soorten polissen. Maar mogelijk hadden er ook andere opties gekozen kunnen worden.
10. Een van de criteria voor toepassing van de opvangregeling is de levensvatbaarheid. Alleen als er een uitzicht zou zijn op continuïteit dan zou de opvangregeling ingeroepen kunnen worden. Maar een verzekeraar komt alleen in de positie dat de opvangregeling nodig zou zijn, wanneer het slecht gaat. Dus als levensvatbaarheid een eis is, dan rijst de vraag wanneer de opvangregeling dan ooit wel kan worden ingeroepen. Een van de criteria is dat het zittende management van de onderneming niet in staat zou worden geacht om de levensvatbaarheid nog meer tot stand te brengen. De regeling heeft 17 jaar bestaan en is geen enkele keer toegepast. Het is een rare regeling, immers je wil de polishouder een garantie bieden en niet de verzekeraar die in de problemen is. Daarbij komt dat de gelden die daarvoor beschikbaar zouden zijn door andere verzekeraars en polishouders zouden moeten worden opgehoest.
11. Op de website van de Stichting en in brieven gestuurd aan de commissie zitten geen brieven met vragen aan de eerste eigenaren. De afwegingen om dat niet te doen liggen in het feit dat de Henny's geen partij meer zijn en het doet niet meer ter zake. Immers, het is ook geen partij waar iets kan worden teruggehaald. Het verandert niets meer aan de situatie. De brief is in concept overigens wel geschreven, maar niet verstuurd. De noodzaak was er niet en het moet zorgvuldig gebeuren en dat kost tijd.

De vragen in de brief zouden over hun kant van het verhaal gaan. Hoe is de verkoop gegaan. Hoe zijn de discussies met DNB verlopen. Is alles door hen gedaan om de solvabiliteit omhoog te krijgen. Konden ze het niet of wilden ze het niet? Dat soort vragen. Daar komt bij dat de curatoren zich in hun onderzoek naar de oorzaken van het faillissement ook op de oude eigenaren zullen richten. Zij hebben meer mogelijkheden om informatie boven tafel te krijgen. De Stichting heeft overigens dezelfde afweging gemaakt ten aanzien van Greg Lindberg.

12. Het belangrijkste verwijt richting DNB is dat er tunnelvisie is geweest in de benadering. Er is niet/te weinig gekeken naar alternatieven, bijvoorbeeld de mogelijkheden van een en bloc wijziging. Om hiermee de oude aandeelhouder de kans geven het zelf op te lossen. En vooral dat DNB de keuze heeft gemaakt voor onteigening op wankelende voorwaarden met een partij ten aanzien van wie DNB een eerdere overnamepoging van Conservatrix als te risicovol bestempelde. De Stichting weet niet of DNB die eerdere overnamepoging als te risicovol bestempelde vanwege de voorwaarden van de beoogde deal zelf, of vanwege de persoon van Lindberg zelf. Maar hoe dan ook had DNB hier zeer voorzichtig moeten manoeuvreren. Want de bedoeling van de deal was om de polishouders in een veilige haven te brengen. Dus had zij er in elk geval voor moeten zorgen dat er voor de overname door Lindberg voorwaarden werden gesteld waarvan zij de naleving ook daadwerkelijk kon afdwingen. Temeer nu de bedrijven van Lindberg zich in landen bevonden waartoe het toezicht van DNB zich niet uitstrekt.
13. Ook is het voor de Stichting vreemd om te zien dat DNB heeft ingestemd met een herverzekeringsconstructie in een ander land waar andere solvabiliteitsregels gelden. Conservatrix heeft voor 188 miljoen aan risico's herverzekerd, tegen betaling van een herverzekeringpremie van 100 miljoen. Dat betekent dat DNB het goed heeft gevonden dat er 88 miljoen minder in kas was dan volgens de Nederlandse regels het geval had moeten zijn. Verder is het voor de Stichting onbegrijpelijk dat DNB daarbij alleen vertrouwd heeft op een kredietrating van de betreffende herverzekeraar. De Stichting weet niet door welke partij deze rating is gegeven, maar daar is hoe dan ook iets niet goed gegaan. Want nog geen twee jaar na de overname van Conservatrix is deze herverzekeraar in Amerika onder verscherpt toezicht gesteld. En heeft de plaatselijke toezichthouder zich beroepen op nietigheid van het herverzekeringscontract met Conservatrix, omdat de solvabiliteitspositie van herverzekeraar het helemaal niet mogelijk maakte om dergelijke risico's te herverzekeren.
14. DNB zal met de gedwongen overname hebben beoogd dat polishouders niet gekort zouden worden. De Stichting is ervan overtuigd dat DNB gehandeld heeft met de beste intenties en echt jarenlang heeft geprobeerd om te kijken of Conservatrix in rustiger vaarwater was te krijgen om zo de belangen van de polishouders veilig te stellen. En dat DNB terecht ook niet licht denkt over het korten van polishouders.
15. Maar als DNB uiteindelijk de keuze maakt voor onteigening en als er kennelijk geen geschikte koper in Nederland of elders in Europa gevonden wordt, dan moet DNB heel goed weten wat zij doet, welke voorwaarden zij stelt en dat DNB borgt dat zij

mogelijkheden heeft om te zorgen dat deze voorwaarden worden nageleefd. Want daar is het uiteindelijk misgegaan. Omdat Conservatrix niet aan de solvabiliteitseisen kon voldoen, vond er vervolgens een verkoop plaats aan een Amerikaanse bedrijf, geleid door een onbetrouwbare eigenaar. In een land dus waar lagere solvabiliteitseisen gelden. Waarbij de solvabiliteit alleen op papier is verhoogd, door een herverzekering met een herverzekeraar van dezelfde eigenaar, die niet solvabel genoeg bleek om de verplichtingen uit hoofde van die herverzekering na te komen. Dus wat is men eigenlijk opgeschoten op het gebied van solvabiliteit met de verkoop? Bij de rondetafelbijeenkomst van de Tweede Kamer heeft Petra Hielkema (DNB) uitgelegd dat als een Nederlandse verzekeraar voor de solvabiliteit een beroep wil doen op een herverzekeringscontract met een herverzekeraar uit Amerika, dat DNB volgens internationale afspraken gehouden is om goedkeuring te verlenen, wanneer het een partij is met een voldoende credit rating. Binnen Europa is herverzekering geen bezwaar, omdat daar overal dezelfde solvabiliteitseisen gelden. Maar hier gaat het over een Amerikaans bedrijf dat tegen een premie van 100 miljoen een risico van 188 miljoen zou afdekken.

16. Een en bloc wijziging waarbij het gegarandeerde karakter van het rendement op het NGP zou inperken, hoeft niet direct in de praktijk een korting te betekenen, maar biedt de verzekeraar de mogelijkheid om binnen de Solvency regels te vallen. De garantie is weg, maar daarmee is niet gezegd dat de verzekeraar niet in staat is om haar financiële positie te verbeteren en de rendementen toch te kunnen betalen.
17. Of er geld van polishouders is verdwenen is een lastige vraag, omdat je het moet doen met de informatie die je als polishouder ontvangt en als jurist en dus als leek op het gebied van actuariële berekeningen. In de vakpers verschenen berichten (van onder meer een actuaris die bij Conservatrix betrokken is geweest) dat er vreemde dingen waren gebeurd en dat het lijkt of er gelden onttrokken zijn, geld is verdwenen naar Barbados en dat roept vragen op. Transparantie door DNB wordt gemist, documenten worden niet gedeeld, bijvoorbeeld de afspraken die met Lindberg zijn gemaakt, mogen niet worden ingezien. Ook de curatoren mogen deze informatie niet delen. Wat wel is geconstateerd is dat bij de herverzekering in North Carolina de risico's bij een andere verzekeraar van Eli Global in Barbados zijn her-verzekerd. Daar moet een voordeel voor Lindberg achter zitten, want anders doet hij dit niet. Het antwoord van Conservatrix was, ga maar lekker slapen. Er hebben juristen naar gekeken en het was allemaal in orde. Er is een reden geweest voor de retrocessie naar Barbados. En dit heeft misschien invloed gehad op de credit rating van CBL.